

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EUK, sagsnr: 2015-28697
Den 12. november 2015

Rådsmøde (udenrigsanliggender - handel) den 27. november 2015

SAMLENOTAT

1. WTO: Forberedelse af den 10. ministerkonference i Nairobi	2
2. Frihandelsforhandlinger mellem EU og asiatiske lande (Japan, Vietnam og Filippinerne)	6
3. Frihandelsforhandlinger mellem EU og Mercosur.....	9
4. Kommissionens handelsstrategi.....	11
5. Frihandelsforhandlinger med USA (TTIP)	14
6. Kommissionens forslag til forordning om et EU-system for selvcertificering af due diligence-praksis i forsyningskæden for ansvarlige importører af tin, tantal, wolfram og deres malme samt guld med oprindelse i konfliktramte områder og højrisikoområder	17

1. WTO: Forberedelse af den 10. ministerkonference i Nairobi

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet vil drøfte forberedelsen af WTO's 10. ministerkonference (MC10) i Nairobi til december, herunder status for Doha-rundeforhandlingerne og EU's forhandlingsposition. Der forventes ikke enighed om en samlet, omfattende aftale, der kan afslutte Doha-runden på MC10. På den baggrund forhandles der både om mulige konkrete delresultater ift. Doha-udviklingsrunden og om forhandlingstilgangen i tiden efter MC10. Drøftelsen ventes at tage udgangspunkt i en orientering fra Kommissionen. Herudover ventes Rådet at drøfte status for forhandlingerne om en plurilateral aftale om liberalisering af handel med grønne varer.

2. Baggrund

WTO's Doha-udviklingsrunde omfatter forhandlinger om ca. 20 handelsrelaterede områder med sigte på at sænke barriererne for global handel. Hovedsporene omfatter bl.a. liberalisering af handel med landbrugsprodukter, industrivarer og tjenesteydelser samt handelsvilkår for de mindst udviklede lande (LDC). Doha-udviklingsrunden blev indledt i 2001 efter afslutningen af Uruguay-runden og oprettelsen af WTO i 1995.

Forhandlingerne på landbrugsområdet er særligt vanskelige. Der hersker uenighed i WTO-medlemskredsen om både tilgang og ambitionsniveau – ikke mindst om nationale *støtteordninger* og *markedsadgang*. Landbrugsområdets centrale betydning skyldes bl.a., at flere medlemslande ønsker at kende ambitionsniveauet på landbrug, før forhandlinger på andre områder kan skride frem. Der har i EU generelt været enighed om at anlægge et realistisk ambitionsniveau. Det er en del af det oprindelige mandat til Kommissionen, at EU skal arbejde for liberalisering af landbrugsområdet i WTO samt for, at der tages hensyn til udviklingslandenes interesser.

Ift. industrivarer (NAMA) er hovedudfordringen *markedsadgang*, herunder at nå til enighed om en fælles tilgang til reduktion af toldsatserne. Et centralt hensyn er her, at ambitionerne på industri- vareområdet skal være på niveau med landbrugsområdet. Det er endnu ikke lykkedes at finde en model for toldreduktion, der har kunnet samle alle, og der er ikke udsigt til resultater vedr. markedsadgang for industrivarer på ministerkonferencen.

På tjenesteydelsesområdet er der drøftelser med sigte på at afklare medlemmernes positioner. Tjenesteydelser spiller dog en mindre rolle i denne runde.

Liberalisering af handel med ”grønne” varer er en del af det oprindelige Doha-mandat. Formålet er at fjerne told og handelshindringer på grønne varer til gavn for klima, miljø, grøn vækst samt beskæftigelse. På den baggrund blev forhandlingerne om en aftale om liberalisering af handlen med grønne varer påbegyndt i 2014 - Environmental Goods Agreement (EGA). Forhandlingerne omfatter på nuværende tidspunkt 17 WTO-medlemmer, herunder bl.a. EU, USA og Kina. Aftalen forhandles som en såkaldt plurilateral aftale inden for WTO-rammen, hvor interesserede WTO-medlemmer deltager. Alle WTO-medlemmer vil dog kunne udnytte aftalens bestemmelser som følge af mestbegunstigelsesprincippet (MFN).

Danmark har deltaget aktivt i tilblivelsen af aftalen. Man har fra dansk side arbejdet aktivt for at danske virksomheder og forbrugere vil kunne nyde godt af aftalen. Siden forhandlingerne blev påbegyndt i juli 2014, har parterne udvekslet produktønsker og påbegyndt forhandlingerne om en aftaletekst og endelig produktliste. Der forhandles bl.a. om produkter relateret til vedvarende energi (fx vindenergi), energieffektivisering (fx varmepumper, termostater mv.), luft- og vandrensning, affaldshåndtering, kontrol af luftforurening samt miljømæssigt bæredygtige varer.

3. Formål og indhold

Rådet vil på baggrund af en orientering fra Kommissionen drøfte forberedelsen af WTO's 10. ministerkonference (MC10) i Nairobi til december, herunder status for Doha-forhandlingerne og EU's forhandlingsposition. Herudover ventes Rådet at drøfte status for forhandlingerne om en plurilateral aftale om liberalisering af handel med grønne varer som et muligt MC10-bidrag.

WTO-ministerkonferencen til december var udset til at skulle levere en ambitiøs og omfattende aftale, der kunne afslutte Doha-udviklingsrunden. Der har imidlertid ikke kunne skabes gennembrud ift. centrale områder som intern støtte og markedsadgang på landbrugsområdet. Dermed er der i Nairobi ikke udsigt til en *omfattende* aftale, der kan afslutte Doha-runden.

På den baggrund forhandles der nu om en mindre delaftale. Der er fortsat væsentlig usikkerhed om, hvad der kan opnås enighed omkring, men et muligt resultat kunne omfatte *eksportkonkurrenceområdet* (områderne eksportsubsidier, eksportkreditter, fødevarerhjælp og statsejede virksomheder), resultater for de *mindst udviklede lande* samt initiativer på *transparens-/regelområdet*. Særligt på udviklingsområdet er der enighed i WTO-kredsen om, at det vil være afgørende at levere resultater, der styrker de mindst udviklede landes integration i det globale handelssystem. Hertil kommer mulige plurilaterale resultater i form af den udvidede Informationsteknologiaftale (ITA) samt fremdriften i forhandlingerne om aftalen om liberalisering af handel med grønne varer (EGA). Endelig vil forhandlingerne frem mod ministerkonferencen skulle forholde sig til forhandlingstilgangen i WTO i tiden efter MC10.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres, men skal i henhold til TEUF artikel 207, stk. 3 og jf. artikel 218, godkende eventuelle frihandelsaftaler. Europa-Parlamentets seneste resolution om Doha-udviklingsrunden blev vedtaget d. 21. november 2013 (P7_TA(2013)0511). Europa-Parlamentet ventes at vedtage en ny resolution vedr. Doha-runden ifm. sin samling den 18.-21. november d.å.

5. Nærhedsprincippet

Overvejelser om nærhedsprincippet er ikke relevant, idet handelspolitikken er EU-kompetence.

6. Gældende dansk ret

De resterende emner i Doha-udviklingsrunden såvel som en mulig aftale om grøn handelsliberalisering forventes at vedrøre områder reguleret af EU og forventes dermed ikke at medføre ændringer af dansk lovgivning.

7. Konsekvenser

Generelt må fortsat global handelsliberalisering i regi af WTO såvel som en aftale om fjernelse af told på grønne varer forventes at få positive *samfundsøkonomiske* konsekvenser i form af øget

samhandel med deraf afledte effekter i form af øget eksport, højere vækst, et højere beskatningsgrundlag og lavere forbrugerpriser.

For så vidt angår eventuelle *statsfinansielle* konsekvenser af global handelsliberalisering forventes disse hovedsageligt at ske indirekte via EU-budgettet i form af lavere toldindtægter og evt. afledte virkninger fra aftaler om støtteordninger. Lavere egne indtægter til EU-budgettet vil alt andet lige medføre et højere dansk bidrag.

En eventuel aftale under Doha-runden forventes ikke umiddelbart at få konsekvenser for miljøet eller beskyttelsesniveauet. En plurilateral aftale om fjernelse af told på grønne varer forventes at have positive konsekvenser for miljø og klima.

8. Høring

Handelspolitisk Specialudvalg i udvidet kreds (inkl. erhvervs- og arbejdstagerorganisationer) blev hørt forud for vedtagelsen af EU's forhandlingsdirektiverne, ligesom Handelspolitisk Specialudvalg løbende orienteres om forhandlingssituationen. Erhvervs-, arbejdstager- og civilsamfundsorganisationer konsulteres løbende om forhandlingerne i Doha-udviklingsrunden i regi af det såkaldte Beach Club-forum.

Det danske indspil med grønne varer har været sendt i høring blandt danske virksomheder, erhvervs-, arbejdstager- og civilsamfundsorganisationer.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er i Rådet bred opbakning til, at EU fortsat skal spille konstruktivt ind i forhandlingerne frem mod MC10. Der er samtidig en fælles forståelse af, at ambitionsniveauet må tilpasses den vanskelige forhandlingssituation, hvis der skal opnås et delresultat i Nairobi. Inden for rammerne af Kommissionens forhandlingsmandat er der blandt medlemslandene nuancer i, hvor kompromisvillig og aktiv EU bør være i forhold til at spille ud for at skabe fremdrift i forhandlingerne. Der er bred opbakning i Rådet til forhandlinger om en plurilateral aftale om grøn handelsliberalisering, om end der ses forskellige vægtninger for så vidt angår offensive og defensive handelsinteresser.

10. Regeringens generelle holdning

I overensstemmelse med relevante folketingsvedtagelser, herunder senest V83 af 3. juni 2013, samt på grundlag af tidligere forelæggelser for Folketinget bakker regeringen stærkt op om WTO og det multilaterale handelssystem som det bedste og mest effektive værn imod protektionisme. For så vidt angår MC10 arbejder regeringen for den bedst mulige og mest substantielle aftale, der særligt kommer de mindst udviklede lande til gode. Samtidig vil regeringen arbejde for, at WTO i tiden efter MC10 vil kunne levere ny global handelsliberalisering samt tilpasse og forny sig i lyset af de aktuelle handelspolitiske udfordringer.

Regeringen arbejder i de plurilaterale forhandlinger om grøn handelsliberalisering for en ambitiøs aftale, der udover flest muligt grønne varer kommer til at omfatte serviceydelser, ikke-toldmæssige handelshindringer, samt en revisionsmekanisme, så nye grønne produkter løbende kan tilføjes aftalen. Desuden arbejdes der for, at aftalen omfatter flest mulige lande – herunder særligt udviklingslande. Endelig er det målsætningen på længere sigt, at aftalen multilateraliseres.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Doha-udviklingsrunden blev forelagt for Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 7. oktober 1999, den 26. oktober 2001 og den 13. juni 2008, og har derudover været forelagt udvalget til orientering løbende, senest den 30. april 2015. Status for forhandlingerne om grøn handelsliberalisering har løbende været forelagt til orientering, herunder senest den 30. april 2015 ifm. orientering om forberedelserne af WTO's ministerkonference i Nairobi.

2. Frihandelsforhandlinger mellem EU og asiatiske lande (Japan, Vietnam og Filippinerne)

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Der ventes en drøftelse af EU's bilaterale frihandelsforhandlinger med en række asiatiske lande. Forhandlingerne om en handels- og investeringsaftale med Vietnam er i den afsluttende fase. Forhandlingerne om en frihandelsaftale med Japan vil muligvis kunne accelereres efter afslutningen af forhandlingerne om Trans-Pacific Partnership-frihandelsaftalen. Endelig ventes Rådet at notere åbningen af frihandelsforhandlinger med Filippinerne.

2. Baggrund

Japan er EU's næststørste samhandelspartner i Asien efter Kina. Imidlertid er det japanske marked fortsat præget af mange ikke-toldmæssige barrierer og relativt høje toldsatsler inden for især fødevarerområdet. EU indledte forhandlinger med Japan om en frihandelsaftale i marts 2013. Afslutningen af forhandlingerne om Trans-Pacific Partnership (TPP) frihandelsaftalen d. 5. oktober kan muligvis føre til fremskridt i forhandlingerne om EU-Japan aftalen. Japan har hidtil været tilbageholdende med at prioritere forhandlingerne med EU, før TPP-aftalen var på plads.

ASEAN-markederne er prioriteret af EU's eksportører på grund af deres høje vækstpotentiale. Der er imidlertid tale om markeder med høje toldsatsler og mange ikke-toldmæssige barrierer. På den baggrund bemyndigede Rådet i 2007 Kommissionen til at indlede regionale frihandelsforhandlinger med ASEAN-landene som helhed. Manglende fremskridt betød imidlertid, at Rådet den 22. december 2009 besluttede at åbne bilaterale forhandlinger med udvalgte ASEAN-lande. Det er ambitionen, at de individuelle bilaterale frihandelsaftaler på sigt kan udgøre byggesten til en samlet EU-ASEAN frihandelsaftale.

EU og Vietnam har efter tre års forhandlinger henover sommeren indgået en principaftale om en frihandelsaftale, hvor alle væsentlige emner er forhandlet på plads. Den endelige tekniske og juridiske aftale ventes færdig i løbet af efteråret eller vinteren. Aftalen fjerner 99 pct. af toldsatslerne over den kommende 10-års periode. Heraf bortfalder ca. 65 pct. af toldsatslerne ved aftalens ikrafttræden. Samtidig åbnes det vietnamesiske marked for europæiske serviceudbydere på en række områder. Aftalen omfatter også sikring af intellektuel ejendomsret, investeringsfremme- og beskyttelse, etablering af en tvistbilæggelsesmekanisme samt reduktion af ikke-toldmæssige handelsbarrierer. Endelig indeholder aftalen bestemmelser vedr. social og miljømæssig bæredygtig udvikling.

EU har endnu ikke iværksat frihandelsforhandlinger med Filippinerne. Kommissionen har imidlertid for nyligt færdiggjort sin analyse af gevinster og udfordringer forbundet med en potentiel frihandelsaftale mellem EU og Filippinerne. Analysen konkluderer, at der er væsentlige gevinster forbundet med en bilateral frihandelsaftale.

3. Formål og indhold

Handelskommissæren forventes på rådsmødet at give en status for frihandelsforhandlingerne

med Japan og Vietnam og forventningerne til de videre forløb. Idet aftalen med Vietnam i al væsentlighed er faldet på plads, ventes tyngden i drøftelserne at være rettet mod Japan og Filippinerne. Rådet ventes at notere åbningen af frihandelsforhandlinger med Filippinerne samt drøfte EU's overordnede prioriteter og det videre forløb for forhandlingerne.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres, men skal i henhold til TEUF artikel 207, stk. 3 og jf. artikel 218, godkende eventuelle frihandelsaftaler.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, idet handelspolitikken er EU-kompetence.

6. Gældende dansk ret

Frihandelsaftaler mellem EU og en række asiatiske lande forventes ikke at have konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Bilaterale frihandelsaftaler mellem EU og hhv. Japan og ASEAN-landene Vietnam og Filippinerne må forventes at få positive *samfundsøkonomiske* konsekvenser i form af øget samhandel med deraf afledte effekter i form af øget eksport, højere vækst, et højere beskatningsgrundlag og lavere forbrugerpriser.

For så vidt angår eventuelle *statsfinansielle* konsekvenser af en eventuelle aftaler forventes disse hovedsageligt at ske indirekte via EU-budgettet i form af lavere toldindtægter. Lavere egne indtægter til EU-budgettet vil alt andet lige medføre et højere dansk bidrag.

Såfremt frihandelsaftalernes investeringskapitler i deres endelige udformning kommer til at omfatte investeringsbeskyttelse, og såfremt en investor skulle få medhold i en sag mod EU eller Danmark, vil det kunne have statsfinansielle konsekvenser for Danmark i form af betaling af erstatning.

Frihandelsaftalerne forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for miljøet eller beskyttelsesniveauet. En aftales eventuelle bestemmelser på området for bæredygtig udvikling kan dog på sigt have positive konsekvenser for miljøet og beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Handelspolitisk Specialudvalg orienteres løbende om EU's igangværende frihandelsforhandlinger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generel tilslutning blandt medlemslandene til frihandelsforhandlingerne med Japan og ASEAN-landene, herunder Vietnam og Filippinerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er positivt indstillet over for frihandelsaftaler med Japan, Vietnam og Filippinerne. På den baggrund støttes en snarlig formel afslutning af forhandlingerne om en ambitiøs og omfattende frihandels- og investeringsaftale med Vietnam samt åbningen af forhandlinger mellem EU og Filip-

pinerne om en frihandelsaftale i overensstemmelse med forhandlingsdirektiverne for de oprindelige frihandelsforhandlinger med ASEAN. I lyset af Danmarks store eksportinteresser i en frihandelsaftale med Japan støtter regeringen snarlig indgåelse af en ambitiøs aftale med Japan.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Frihandelsforhandlinger med ASEAN som regional gruppering har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 20. april 2007. Forhandlinger om en frihandelsaftale med Vietnam blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 25. maj 2012. Ift. Japan blev frihandelsforhandlingerne forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg d. 23. november 2012.

Udvalget er sidenhen løbende blevet orienteret om de bilaterale forhandlinger mellem EU og respektive ASEAN-lande samt Japan. Udvalget modtog senest en orientering vedr. status på frihandelsforhandlingerne med Vietnam den 14. november 2014 samt en bredere orientering om EU's strategiske forhold til ASEAN, herunder frihandelsforhandlingerne, forelagt skriftligt forud for rådsmøde (udenrigsanliggender) den 22. juni 2015.

3. Frihandelsforhandlinger mellem EU og Mercosur

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Der ventes en drøftelse af status for de igangværende frihandelsforhandlinger mellem EU og Mercosur. EU og Mercosur har forhandlet om en omfattende frihandelsaftale siden 2000. Der er fortsat væsentlige forskelle mellem EU's og Mercosur's ambitionsniveau, og forhandlingerne skrider langsomt frem.

2. Baggrund

EU og Mercosur har forhandlet om en frihandelsaftale som del af en bredere associeringsaftale siden 2000. Mercosur blev i 1991 etableret som et regionalt handelssamarbejde mellem de fire latinamerikanske lande Argentina, Brasilien, Paraguay og Uruguay. Sidenhen er Venezuela blevet medlem i 2014, mens Bolivia er ved at blive medlem og afventer ratificering fra alle de nuværende Mercosur-medlemmer.

Frihandelsforhandlingerne blev suspenderet i 2004 som følge af grundlæggende uoverensstemmelser, men blev genoptaget i 2010. Indtil videre har fokus været på grundlæggende principper og regler. Det er planen, at næste fase skal omfatte udveksling af markedsadgangstilbud.

Forhandlingerne er baseret på en region-til-region tilgang og sigter mod et ambitiøst resultat, som går ud over de respektive WTO-forpligtelser på begge sider. Det er ambitionen, at aftalen skal have en omfattende dækning, idet den ikke blot ventes at omfatte varer, men bl.a. tjenesteydelser, investeringer, offentlige indkøb og bæredygtig udvikling samt beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og geografiske betegnelser.

Ift. forhandlingssituationen bekræftede topforhandlermødet i Asuncion den 1.-2. oktober, at der var progression i forhandlingerne, men at der fortsat er væsentlige forskelle mellem EU's og Mercosur's ambitionsniveau. De i 2010 aftalte rammer for forhandlingerne slog fast, at man skulle udveksle tilbud på handelsliberalisering ”i omegnen af 90 pct. af handels-volumen”.

3. Formål og indhold

Der ventes en drøftelse af status for de igangværende frihandelsforhandlinger mellem EU og Mercosur samt EU's overordnede prioriteter og det ventede videre forløb for forhandlingerne.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres, men skal i henhold til TEUF artikel 207, stk. 3 og jf. artikel 218, godkende en eventuel frihandelsaftale.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, idet handelspolitikken er EU-kompetence.

6. Gældende dansk ret

En frihandelsaftale mellem EU og Mercosur forventes ikke at have konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

En bilateral frihandelsaftale mellem EU og Mercosur må forventes at få positive *samfundsøkonomiske* konsekvenser i form af øget samhandel med deraf afledte effekter i form af øget eksport, højere vækst, et højere beskatningsgrundlag og lavere forbrugerpriser.

For så vidt angår eventuelle *statsfinansielle* konsekvenser af en eventuel aftale forventes disse hovedsageligt at ske indirekte via EU-budgettet i form af lavere toldindtægter. Lavere indtægter til EU-budgettet vil alt andet lige medføre et højere dansk bidrag.

Såfremt frihandelsaftalens investeringskapitel i deres endelige udformning kommer til at omfatte investeringsbeskyttelse, og såfremt en investor skulle få medhold i en sag mod EU eller Danmark, vil det kunne have statsfinansielle konsekvenser for Danmark i form af betaling af erstatning.

Frihandelsaftalerne forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for miljøet eller beskyttelsesniveauet. En aftales bestemmelser på området for bæredygtig udvikling kan dog på sigt have positive konsekvenser for miljøet og beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Handelspolitisk Specialudvalg orienteres løbende om EU's igangværende frihandelsforhandlinger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt bred støtte blandt EU's medlemslande til EU's forhandlinger om en omfattende frihandelsaftale mellem EU og Mercosur. Ift. defensive interesser har der i EU-regi været bekymrede røster ift. konkurrence på landbrugsområdet.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter en omfattende og ambitiøs frihandelsaftale med Mercosur ift. dækning og markedsadgang med udgangspunkt i størst mulig liberalisering af handel med ikke-landbrugsmæssige produkter. Aftalen bør også omfatte tjenesteydelser, offentlige indkøb, eliminering af ikke-toldmæssige handelsbarrierer, intellektuelle ejendomsrettigheder samt bestemmelser om social og miljømæssig bæredygtighed.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Frihandelsforhandlingerne med Mercosur blev forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg forud for rådsmøde (udenrigsanliggender) den 17.-18. maj 1999. Folketingets Europaudvalg er senest blevet orienteret om frihandelsforhandlingerne mellem EU og Mercosur i regeringens årlige handelspolitiske orientering for 2012 samt senest ifm. en bredere orientering om topmøderne mellem EU og de latinamerikanske og caribiske lande, der blev forelagt Folketingets Europaudvalg den 25. januar 2013.

4. Kommissionens handelsstrategi

KOM (2015) 0497

Nyt notat.

1. Resumé

Kommissionen fremlagde d. 14. oktober 2015 en ny handels- og investeringsstrategi for Den Europæiske Union med titlen "Handel for alle: En mere ansvarlig handels- og investeringspolitik". Der er tale om en opdatering af den tidligere strategi i lyset af nye økonomiske realiteter og i tråd med EU's udenrigspolitik. På rådsmødet forventes en drøftelse af strategien samt vedtagelse af rådskonklusioner.

2. Baggrund

Kommissionen fremlagde d. 14. oktober 2015 en meddelelse indeholdende en ny handels- og investeringsstrategi for Den Europæiske Union med titlen "Handel for alle: En mere ansvarlig handels- og investeringspolitik". Strategien opdaterer den eksisterende politik fastlagt i Global Europe-strategien fra 2006 og strategien om Trade, Growth and World Affairs fra 2010 og afspejler prioriteterne for handelspolitikken i Malmströms periode som handelskommissær. Kommissionen har som led i forberedelsen af strategien holdt møder med medlemsstaterne, Europa-Parlamentet og civilsamfundet.

3. Formål og indhold

Kommissionens meddelelse bygger på et ønske om at opdatere EU's strategi for handelspolitik i lyset af ændrede økonomiske vilkår og et ønske om at effektivisere handelspolitikken for at støtte EU's bestræbelser på at skabe vækst og beskæftigelse i EU. Den er ligeledes en opfyldelse af Juncker-Kommissionens løfte om at lytte til og reagere på EU-borgernes bekymringer.

Strategien stræber efter at gøre EU's handelspolitik mere ansvarlig ved at basere den på de tre centrale principper: effektivitet, gennemsigtighed og EU's værdier. Et af hovedformålene med strategien er at sikre, at handelspolitikken kommer så mange mennesker som muligt til gode.

For så vidt angår effektivitet, foreslår Kommissionen blandt andet, at handelspolitikken udover at behandle klassiske handelspolitiske problemstillinger også skal adressere aktuelle udfordringer, der påvirker EU's økonomi, herunder tjenesteydelser, globale værdikæder og digital handel. En anden målsætning på dette område er, at fordelene ved mere åbne markeder fuldt ud skal kunne udnyttes af EU's små og mellemstore virksomheder (SMV'er), forbrugere og arbejdstagere.

Vedrørende gennemsigtighed vil Kommissionen blandt andet øge dialogen med Europa-Parlamentet og civilsamfundet. Andre tiltag omfatter en opfordring til Rådet om offentliggørelse af centrale forhandlingstekster fra alle forhandlinger, således som det er sket i forbindelse med TTIP-forhandlingerne med USA, ligesom man vil øge åbenheden i handelsdefensive sager.

Vedrørende værdier vil man blandt andet bruge handelsaftaler og præferenceprogrammer som løftestænger til at fremme europæiske værdier som bæredygtig udvikling, menneskerettigheder, retfærdig og etisk handel og bekæmpelse af korruption i hele verden. Det vil bl.a. medføre, at der skal indarbejdes regler for bekæmpelse af korruption i EU's handelsaftaler, og at der skal ydes en

øget indsats for at sikre ansvarlig forvaltning af forsyningskæder. Derudover forpligter Kommissionen sig blandt andet til, at EU's frihandelsaftaler ikke vil føre til forringelse af EU's beskyttelsesniveauer vedrørende forbrugere, sundhed, miljø og arbejdstagerrettigheder, ligesom aftalerne ikke vil forhindre EU og dets medlemsstater i at forfølge legitime målsætninger, der er i offentlighedens interesse og fastsat på det ønskede beskyttelsesniveau.

EU vil også fremover have fokus på WTO og det multilaterale handelssystem som det bedste og mest effektive værn imod protektionisme og bidrage til at fastholde WTO's status som det relevante omdrejningspunkt for global handelsliberalisering.

Endelig indeholder strategien en plan for de konkrete bilaterale frihandelsforhandlinger, der vil blive prioriteret. Blandt andet lægger Kommissionen op til at åbne nye forhandlinger med Australien og New Zealand.

Der forventes vedtaget rådskonklusioner om meddelelsen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres. Europa-Parlamentet er blevet inddraget i den forberedende fase, ligesom handelskommissæren har præsenteret meddelelsen for Parlamentet d. 15. oktober 2015.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, idet handelspolitikken er EU-kompetence.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Meddelelsen medfører ikke i sig selv konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet eller beskyttelsesniveauet. Gennemførelse af Kommissionens forslag kan imidlertid ved en senere udmøntning forventes at få positive samfundsøkonomiske konsekvenser i form af øget samhandel med deraf afledte effekter i form af øget eksport, højere vækst, et højere beskatningsgrundlag og lavere forbrugerpriser.

8. Høring

Udkast til rådskonklusioner om meddelelsen blev sendt i høring i Handelspolitisk Specialudvalg den 27. oktober 2015.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Kommissionens meddelelse er generelt blevet positivt modtaget af medlemsstaterne. Der forventes bred tilslutning til rådskonklusionerne om strategien.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter Kommissionens meddelelse, der lægger op til en åben og frihandelsorienteret linje. En effektiv og transparent handelspolitik baseret på EU's værdier vurderes at være til gavn for dansk økonomi. Derudover støttes meddelelsens fokus på, hvordan handelspolitikken kan

komme ”almindelige borgere” til gode, herunder er det positivt med fokus på de bredere gevinster ved handelspolitikken, såsom miljø, standarder og strategiske internationale relationer.

Regeringen støtter, at Kommissionen arbejder videre med at fremme et stærkt multilateralt handelssystem samt handelsaftalerne mellem EU og USA, Japan og andre vigtige handelspartnere.

Regeringen støtter endvidere Kommissionen i, at EU's handelspolitik skal bidrage til implementeringen af de nyligt aftalte globale mål i 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

5. Frihandelsforhandlinger med USA (TTIP)

KOM-dokument foreligger ikke.

Revideret udgave af samlenotat forud for rådsmøde (udenrigsanliggender – handel) den 7. maj 2015. Ændrede afsnit er markeret med en streg i margen.

1. Resumé

Frihandelsforhandlingerne mellem EU og USA blev lanceret d. 17.-18. juni 2013. Der er blevet afholdt elleve forhandlingsrunder. Handelskommisæreren forventes på rådsmødet at orientere om status for forhandlingerne samt perspektiverne for det videre forhandlingsforløb.

2. Baggrund

Rådet vedtog d. 14. juni 2013 forhandlingsdirektiverne for en EU/USA-frihandelsaftale. Frihandelsforhandlingerne blev herefter formelt lanceret i margin af G8-topmødet i Nordirland d. 17.-18. juni 2013. Der er blevet afholdt elleve forhandlingsrunder. Den tolvte runde forventes afholdt i begyndelsen af 2016.

Frihandelsforhandlingerne mellem EU og USA har til formål at sikre en gradvis og gensidig liberalisering af handel med varer og tjenesteydelser samt investeringer og adgangen til etablering.

Forhandlingerne er overordnet struktureret efter tre hovedområder: 1) Markedsadgang, herunder nedsættelse og afvikling af toldsatser, liberalisering af handlen med tjenesteydelser samt investeringer og offentlige indkøb; 2) Reguleringsmæssigt samarbejde, herunder generelle principper for reguleringsmæssig tilnærmelse samt konkrete afsnit om reguleringsmæssigt samarbejde vedrørende prioriterede sektorer som bl.a. lægemidler, medicinsk udstyr, kemikalier og biler; 3) Øvrigt samarbejde i form af bl.a. beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder, bæredygtighed, oprindelsesregler, energi, konkurrence og handelslettelse.

På området for markedsadgang har der været udvekslet to tilbud på toldsatser for varer. Der har ligeledes været udvekslet tilbud på tjenesteydelsesområdet, ligesom tekstudkast på andre områder har været diskuteret, herunder ift. offentlige udbud.

På området for reguleringsmæssigt samarbejde har der været drøftelser af horisontalt reguleringsmæssigt samarbejde såvel som drøftelser om mulig tilnærmelse af lovgivningen inden for en række nøglesektorer af særlig økonomisk betydning for samhandelen mellem EU og USA. Det drejer sig bl.a. om lægemiddelområdet, hvor man har drøftet en mulig, afgrænset anvendelse af gensidig anerkendelse på udvalgte områder.

På området for øvrigt samarbejde har man drøftet et bredt udsnit af emner relateret til samhandel såsom toldadministration og handelslettelse samt beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder. Derudover drøftes bl.a. muligheder for at samarbejde på energiområdet samt det fælles ambitionsniveau vedrørende bæredygtig udvikling.

Der har fortsat kun været en begrænset substansdrøftelse af investeringsbeskyttelse, da man fra EU's side har haft en tænkepause i lyset af den betydelige opmærksomhed, der er opstået om spørgsmålet. Det hidtidige system for investor til stat tvistbilæggelse (ISDS) har været kritiseret

for at lide af en række mangler. I forlængelse af en offentlig høringsproces fremsatte Kommissionen i september 2015 et nyt forslag til investeringsbeskyttelse i TTIP. Forslaget imødekommer kritikken af det gamle system på særligt fire punkter: 1) Retten til at regulere i offentlighedens interesse, 2) Voldgifttribunalernes funktion og virkemåde, 3) Forholdet mellem international voldgift og nationale domstole og 4) Etablering af en appelinstans.

I forslaget præciseres retten til at regulere således, at det fremstår endnu klarere, at det ikke i sig selv kan føre til erstatninger, at et land opretholder og udvikler beskyttelsesniveauet for borgerne på en række områder med den konsekvens, at investors økonomiske interesser påvirkes i negativ retning. Der skal ydermere ske en klar diskrimination af investor, eller der skal være tale om anden klart urimelig behandling af investor som nægtelse af domstolsprøvelse af administrative afgørelser, magtfordrejning eller ekspropriation uden erstatning, for at der kan blive tale om at yde investoren erstatning for tab.

Desuden foreslår Kommissionen oprettelse af en investeringsdomstol. Det foreslås, at domstolen kommer til at bestå af to kamre (en førsteinstans og en appelinstans).

3. Formål og indhold

Handelskommissæren forventes på rådsmødet at give en status for frihandelsforhandlingerne, herunder de væsentligste resultater af den seneste forhandlingsrunde samt perspektiverne for de videre forhandlinger.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres. Parlamentet skal dog i henhold til TEUF artikel 207, stk. 3 og jf. artikel 218 til sin tid godkende det samlede, færdige TTIP-forhandlingsresultat.

Europa-Parlamentet vedtog på sin plenarforsamling i juli 2015 en resolution om frihandelsforhandlingerne mellem EU og USA. I resolutionen støttes indgåelsen af en ambitiøs frihandelsaftale med USA indeholdende en reformeret udgave af investeringsbeskyttelsesreglerne.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, idet handelspolitikken er EU-kompetence.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Indgåelsen af en frihandelsaftale forventes at få positive samfundsøkonomiske konsekvenser i form af øget samhandel med deraf afledte effekter i form af øget eksport, højere vækst, et højere beskatningsgrundlag og lavere forbrugerpriser.

For så vidt angår de statsfinansielle konsekvenser af en frihandelsaftale mellem EU og USA forventes disse hovedsageligt at ske indirekte via EU-budgettet i form af lavere toldindtægter. Lavere egne indtægter til EU-budgettet vil alt andet lige medføre et højere dansk bidrag.

Såfremt frihandelsaftalens investeringskapitel i sin endelige udformning kommer til at omfatte

adgang til en investeringsdomstol, og såfremt en investor skulle få medhold i en sag mod EU eller Danmark, vil det kunne have statsfinansielle konsekvenser for Danmark i form af betaling af erstatning. Oprettelsen af en investeringsdomstol mellem EU og USA forventes ikke at have samfundsøkonomiske konsekvenser.

En frihandelsaftale forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for miljøet eller beskyttelsesniveauet. En aftales bestemmelser på området for bæredygtig udvikling kan have positive konsekvenser for miljøet og beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Handelspolitisk Specialudvalg i udvidet kreds (inkl. erhvervs- og arbejdstagerorganisationer) blev hørt forud for vedtagelsen af forhandlingsdirektiver om en frihandelsaftale mellem EU og USA.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt bred tilslutning til frihandelsforhandlingerne med USA. Eventuel konkret uenighed om elementer i forhandlingerne forventes først på et senere tidspunkt. Der har også generelt været bred støtte til Kommissionens nye forslag til investeringsbeskyttelse i TTIP.

10. Regeringens generelle holdning

I overensstemmelse med folketingsvedtagelserne V45 af 14. maj 2014 og V44 af 29. april 2015 arbejder regeringen for indgåelse af en ambitiøs frihandelsaftale med positiv effekt for vækst, beskæftigelse og velstand til gavn for danske forbrugere og med nyt markedspotentiale for danske virksomheder. Det skal ske som led i en generel styrkelse af EU's relationer til USA som strategisk partner. Der lægges vægt på, at en frihandelsaftale mellem EU og USA ikke sænker eksisterende beskyttelsesstandarder indenfor eksempelvis fødevarerikkerhed, arbejdstagerrettigheder og miljøbeskyttelse.

Regeringen støtter endvidere Kommissionens tilgang til investeringsbeskyttelse, herunder Kommissionens nye forslag til et investeringsbeskyttelseskapitel i TTIP fremsat i september 2015.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Status for frihandelsforhandlingerne med USA blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 30. april 2015. Frihandelsforhandlingerne mellem EU og USA blev forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 8. maj 2013. TTIP har også været genstand for to forespørgselsdebatter, som mandede ud i folketingsvedtagelser V45 af den 14. maj 2014 samt V44 af den 29. april 2015.

6. Kommissionens forslag til forordning om et EU-system for selvcertificering af due diligence-praksis i forsyningskæden for ansvarlige importører af tin, tantal, wolfram og deres malme samt guld med oprindelse i konfliktramte områder og højrisikoområder

KOM (2014) 0111 og JOIN (2014) 8 final

Revideret udgave af grund- og nærhedsnotat af 11. april 2014. Ændrede afsnit er markeret med en streg i margenen.

1. Resumé

Forslaget til forordning lægger op til en frivillig EU-certifikationsordning for ansvarlige importører af fire mineraler fra konfliktramte områder og højrisiko-områder. Forslaget gælder for importører og omfatter geografisk set konfliktområder i hele verden. Den ledsagende meddelelse fra Kommissionen og Den Høje Repræsentant for den Fælles Udenrigstjeneste lægger op til en række støtteforanstaltninger til den nye certifikationsordning, herunder finansiel støtte og en styrkelse af den eksisterende politiske dialog.

2. Baggrund

Kommissionen fremlagde den 13. marts 2014 et forslag til forordning om et EU-system for selvcertificering af fornøden omhu (due diligence)-praksis i forsyningskæden for ansvarlige importører af tin, tantal, wolfram og deres malme samt guld med oprindelse i konfliktramte områder og højrisikoområder.

Forordningsforslaget har sin baggrund i en mangeårig international debat om skadevirkningerne af handel med mineraler udvundet i konfliktområder. Debatten har især haft fokus på mineralernes betydning for omfattende menneskerettighedsovertrædelser i langvarige konflikter, f.eks. i De Store Søers Region i det centrale Afrika. Da indsatsen for en forsvarlig tilvejebringelse af konfliktmineraler indgår i EU's overordnede udviklingspolitik og politik for fred og sikkerhed, har Kommissionen og Den Høje Repræsentant ladet forordningsforslaget ledsage af en meddelelse JOIN (2014) 8 final, der opregner en række supplerende indsatser for ansvarlig tilvejebringelse af de fire mineraler fra konfliktramte områder og højrisiko-områder.

Retsgrundlaget for forordningsforslaget er artikel 207 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Forslaget skal vedtages af Rådet og Parlamentet efter Traktatens regler om den almindelige lovgivningsprocedure.

Forordningsforslaget bygger på OECD's retningslinjer for fornøden omhu i forsyningskæderne for de fire mineraler fra konfliktramte områder og høj-risiko områder og ligger i forlængelse af gældende amerikansk lovgivning inden for det samme felt. I 2010 vedtog den amerikanske Kongres således the Dodd-Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act, der forpligter alle virksomheder, der er børsnoterede i USA, og som anvender "konfliktmineraler", til at orientere US Securities and Exchange Commission om oprindelsen af disse mineraler og den risikostyring (due diligence), som man har anvendt ved indkøbet af mineralerne. Samme år vedtog Europa-Parlamentet en beslutning om, at EU burde indføre en lovgivning svarende til den amerikanske, og i en resolution fra februar 2014 har Parlamentet bekræftet denne holdning. Som svar på Parlamentsbeslutningen fra 2010 fremlagde Kommissionen i meddelelser fra 2011 og 2012 sin intention om at undersøge, hvordan man kunne forbedre gennemsigtigheden i forsyningskæden.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget er at reducere finansieringen af væbnede grupper og sikkerhedsstyrker gennem indtægter fra mineraludvinding i konfliktramte områder og højrisikoområder. Det er hensigten at begrænse importen fra disse områder til ansvarlige operatører, inkl. udvindingsvirksomheder. Forordningsforslaget skal ses som endnu et skridt – i forlængelse af Dodd-Franks betydning for markedet i Europa – til at etablere ansvarlighed som et grundlæggende markeds-vilkår inden for import til EU af de fire nævnte mineraler. Ifølge Kommissionen og den Høje Repræsentants for EU's fælles udenrigstjenestes fælles meddelelse er mellem 150.000-200.000 europæiske virksomheder i praksis omfattet af Dodd-Frank, ikke mindst som underleverandører til børsnoterede amerikanske virksomheder.

Forslaget er i overensstemmelse med og sigter på at bidrage til EU's udenrigspolitiske mål og udviklingsstrategi i relation til konfliktramte områder og højrisikoområder. Det understøtter også EU's politikker for virksomhedernes sociale ansvar, der siden 2012 har taget udgangspunkt i virksomhedernes forpligtelse til at begrænse de potentielt negative konsekvenser, som deres virke kan have på samfundet, herunder menneskerettighedskrænkelser.

Såvel i den amerikanske lovgivning som i de europæiske tiltag forstås "konfliktminerale" som guld, tin, tantal og wolfram. Dodd-Frank Act er geografisk begrænset til De Store Søers Region, mens det foreliggende forordningsforslag dækker konfliktminerale overalt i verden. Fra Kommissionens side har man fundet det væsentligt at bidrage til G8-ledernes tilsagn fra topmødet i Lough Erne i juni 2013 om at øge gennemsigtigheden i udvindingsindustrien som sådan. Kommissionens forslag omfatter importører af de pågældende mineraler og ikke som den amerikanske lovgivning alle børsnoterede virksomheder, der anvender dem. Endelig sigter forslaget til forordning på en frivillig certifikationsordning, hvor Dodd-Frank opererer med en obligatorisk rapportering og obligatorisk anvendelse af fornøden omhu.

For at kunne certificere sig selv som en ansvarlig importør skal man kunne godtgøre, at man følger OECD's retningslinjer for fornøden omhu. Det betyder, at man som virksomhed skal etablere et stærkt ledelsessystem, identificere og vurdere risici i sin forsyningskæde, få foretaget uafhængige tredjepartsaudits (kontrolbesøg) i forsyningskæden og aflægge rapport om sin praksis for fornøden omhu til såvel den kompetente myndighed som opkøbere længere fremme i forsyningskæden. Den pågældende myndighed skal også have oplyst, hvilke smelterier og/eller forædlingsvirksomheder, der har leveret mineraler og metaller til virksomheden.

Kommissionen vil efter høring af OECD hvert år offentliggøre en liste over ansvarlige smelterier og forædlingsvirksomheder, som tilvejebringer deres råstoffer i henhold til forordningen.

Udover at administrere de oplysninger om importørernes forsyningskæder, som de kompetente myndigheder modtager, skal myndighederne føre tilsyn med importørerne, herunder foretage kontrolbesøg, og årligt rapportere til Kommissionen om de ansvarlige importører, som myndigheden har kendskab til.

Den fælles meddelelse fra Kommissionen og den Høje Repræsentants for EU's fælles udenrigstjeneste supplerer forordningsforslaget med en række ledsageforanstaltninger, der skal skabe incitament for ansvarlig tilvejebringelse af de pågældende mineraler. Meddelelsen nævner bl.a. finan-

siel støtte til SMV'er, incitament er i forbindelse med offentlige indkøb og styrkelse af den eksisterende politiske dialog med tredjelande.

To år efter forordningens ikrafttrædelse foretager Kommissionen en evaluering, herunder af effektivitet og omkostninger.

Det luxembourgske formandskab har den 4. november 2015 fremlagt et lettere revideret kompromisforslag på grundlag af Rådets drøftelser. Det fastholder en frivillig certificeringsordning for importører af råvarer. Forslaget søger også at lette de administrative krav i forbindelse med forordningen mest muligt, bl.a. ved at åbne for anerkendelse af eksisterende industriordninger for ansvarlig handel med konfliktminerale r som tilstrækkeligt grundlag for at opnå certificering.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Parlamentet er medlovgiver på forordningen efter reglerne om den almindelige lovgivningsprocedure.

I maj 2015 vedtog Parlamentet en resolution, som forkastede Kommissionens forslag og i stedet anbefalede en obligatorisk ordning gældende for alle importører og producenter af halvfabrikata og færdigvarer indeholdende konfliktminerale r. Resolutionen var dermed i overensstemmelse med resolutionerne fra 2010 og 2014, som lægger op til en obligatorisk ordning omfattende alle importører og producenter på linje med Dodd-Frank-lovgivningen, men som samtidig er gældende for konflikt- og højrisikoområder i hele verden.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, idet handelspolitikken er EU-kompetence.

6. Gældende dansk ret

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

7. Konsekvenser

Den frivillige certifikationsordning vurderes at ville have visse statsfinansielle konsekvenser i form af tilsyn med importører, kontrolbesøg og rapportering til Kommissionen. Konsekvenserne vil afhænge af forslagens endelige udformning, herunder hvor mange danske virksomheder, der vil blive omfattet.

Beskyttelsesniveauet vil ikke blive påvirket af forordningen.

8. Høring

Forordningsforslaget og den fælles meddelelse blev i 2014 sendt i høring til Handelspolitisk Specialudvalg, Udviklingspolitisk Specialudvalg, CONCORD Danmark, NGO-Forum og 92-gruppen samt Ulandssekretariatet.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Drøftelserne af forordningsforslaget har vist et klart flertal blandt medlemsstaterne for en frivillig certificeringsordning med den lavest mulige administrative belastning af virksomheder og nationale myndigheder.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter hovedlinjerne i det foreliggende forslag. Regeringen finder, at hensyn til stabilisering, udvikling og CSR bør prioriteres, samtidigt med at legitim og ansvarlig handel med mineraler fra konfliktområder ikke hindres, samt at de administrative byrder for virksomheder og offentlige myndigheder begrænses.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg modtog et grund- og nærhedsnotat om det oprindelige forordningsforslag og den fælles meddelelse den 11. april 2014.